

(המשך מעמוד 25)

מסיבות עיתונאים. מנגח את ראש העיריה וממרר את חייו. אך ראש העיריה לא נבהל, ביחד עם דוברו (כל דימויו בין דן בן-כנען הדובר, לבין אויב בן-כנען גבור. אקסודוס מיקרי בהחלט) הוא נלחם בטחנות-הרוח הדתיות. הדובר שלו בונה את הדמיון של ראש העיריה, שומר על קשר קבוע עם עיתונאים ומדליף סיפורים. לא אחת. מרוב להיטות הוא מזיק לראש העיריה יותר מאשר מועיל לו.

כעת אומרים שתבואי משבש את המשאומתן הקואליציוני שמנהל המערך עם המפלגות הדתיות. תבואי מוכן להישבע, כי לא רבין, לא פרס ולא נבון, ניסו להגיד לו שירפה בעניין קולנוע היכל. נדמה לי שגם אם יאמרו לו, יהיה קשה לאלץ אותו למעול בניגוד להשקפתו. אך אסור לשכוח. כי תבואי הוא בראש ובראשונה וקודם לכל פוליטיקאי, והוא בעצמו אמר לי שהפוליטיקה גמישה וכי אורחות-חיים משתנים בהתאם לקונסטלציות פוליטיות. אז נחיה ונראה.

מר תבורי, האם אתה ילד פתחתיקוהו? פתחתיקוהו? לא אני ילד תל-אביב. הגעתי לפתחתיקוהו

אנחנו היינו מנסים ליישם את חזונו גיבורי הספרים בחיי היום-יום, איפה לילדים של היום יש תנאים ליישם חזונו בצפיפות הנוראה שהם חיים בה? ולא רק הילדות היתה נפלאה בפתחתיקוהו, אלא גם הנערות, תנועת-הנוער. האם יש לך חברות שקיימת מאז ועד היום?

בוודאי יש בין חברי כאלו שאנחנו בידדות עוד מאז הילדות. קורה לי לא אחת שאני פוגש מישהו והוא אומר לי: אני זוכר אותך מפתחתיקוהו, כשהיינו ילדים.

הייתי קצת שובב, אבל בנוסף הייתי גם הבן של מפקד מכביהאש. את יודעת מה זה היה, כשאני הרשתי לילדים לעלות על האוטו של מכביהאש, שלא לדבר על זה שהייתי מרשה לצלצל בפעמון. אחר-כך, כמו כל נער מלאכסי מבית טוב, הייתי בתנועת הנוער העובד, שהיתה שונה מתנועת-הנוער של היום כאשר היא.

היינו עומדים ליד מועצת-הפועלים ומנהלים ויכוחים על הקונגרס הסוציאליסטי ועל אידיאולוגיה. את יודעת איזה ויכוחים היו בין הנוער העובד ובין השומר הצעיר וגורדוניה איזה צעקות עד לב השמים על משמעות הערכים ואהבת הארץ. טוב, זה היה סמל התקופה, אני לא אומר שזה חייב להיות כך בהכרח גם היום. אחר-כך התגייסתי ל"הגנה" ולחמתי במילחמת העצמאות ובכל מלחמות ישראל. בעצמאות שרתתי בגדוד 51 של ח"ש. אחר-כך עברתי לגרנד'ע, כי אחי נפצע בעיר העתיקה והיתה

ההכנה של ריצ' מיוחדת לחלוטין. אני יכול להביא 50 אלף איש שיפגינו נגד הכפייה הדתית, אבל אני חושב שצריך להתעלם מההכנות של הדתיים

בתקופה ההיא היה בעיריה שלב של החלפת דורות וזה לא היה פשוט. בדרך כלל אנשים צומחים בתוך המערכת. פה עמד להתחולל מהפך. ראש-העיריה הקודם היה מבוגר מאוד ויחד איתו פרשו כל חברי מועצת-העיריה, כולם מטעמי גיל. שקלתי את ההצעה ולמרותי שאני הולך לקראת תפקיד מלא אתגרים. החלטתי לקפוץ לסמבטיון והסכמתי.

היית מזכיר-עיר אנונימי, שבא ממזישרד-החינוך. איך הצלחת לזכות בבחירות?

ניבאו לי כישלון מוחלט. היו אלו בחירות אישיות, ומנסיוני אני יודע כמה סקרים משקרים. הסקרים, כולם בלי יוצא מהכלל, העדיפו את יריביו מהליכוד בעשרות אחוזים, אבל התוצאה ידועה. ניצחתי את הסקרים.

מילדותך בפתחתיקוהו אתה זוכר בעיות עם הדתיים?

בעיות עם הדתיים — אף פעם לא. לפתחתיקוהו באמת מעולם לא היתה תרמית של עיר דתית.

גם היום היא לא ידועה כעיר דתית, אני מבקש ממך: מה פיתאום פתחתיקוהו עיר דתית? אבל מובן שיש פה דתיים. יש מקום בארץ שאין בו דתיים? אני לא זוכר ששרר בפתחתיקוהו נוהג של הגבלה על אנשים דתיים. אני זוכר עוד מתקופת היותי ילד בתיקפה פתוחים בשבת. אני זוכר את קפה קורסו. זה היה שם דבר.

היו מייצרים שם גלידה ואבא היה לוקח אותנו בשבת אחר-הצהריים לאכול גלידה וזו היתה החוויה של השבת. והציפור הכחולה — איזה בית-קפה זה היה. רק העילית ישבה שם. אני זוכר שהיינו עומדים מול הקפה ומסתכלים על האורות הכחולים שהאירו אותו. ומתחת לקולנוע היכל היתה הפעילות של בית אלולורוב, ובקולנוע הדר תמיד התקיים עונג שבת והלכנו לשמוע הרצאות.

אני גם זוכר שלימדו אותי בבית, שלא נאה ללכת עם סיגריה ליד בית-הכנסת, וזה היה מפאת הכבוד ההרדי, ובאמת, כשהייתי נער והתחלתי לעשן, הייתי מועד את הסיגריה 50 מטרים לפני בית-הכנסת או לא מדליק סיגריה בכלל, אם הייתי יודע שאני צריך לעבור ליד בית-הכנסת. אבא, יליד רוסיה, שלא היה אדם דתי, הקפיד ללכת כל שבת לבית-הכנסת ואנחנו היינו הולכים איתו כל חג ומועד, וידענו לכבד את ריגשות הדתיים. אבל מישהו הפריע לי לנסוע באופנים בשבת? או לשחק כדורגל? תמיד שיחקו

שוטרים ומפגינים דתיים לפני הקולנוע בליל-שבת שאבעס! שאבעס!

מריניות של למנוע יותר מנפגעים אחד כמישפחה אחת, והמשכתי את השירות במילואים עד לפני שנה וחצי, כאשר שוחררתי מטעמי גיל.

היית איש מזישרד-החינוך, איך בעצם התגלגלת לפוליטיקה?

לא התגלגלתי. בנסיבות שלנו, פוליטיקה צריכה לעניין כל אחר. אם אתה מעורב באורחות חיינו, או אין סיבה שלא תרצה להיות מעורב בהתהוותם.

מאז ומתמיד הייתי איש מיפלגה. רוב שנותי עברתי אומנם במזישרד-החינוך, הקמתי את ש"ח והייתי המפקח על פעולות הגרנד'ע בשילוב עם החינוך החברתי.

עוד בצעירותי הייתי מזכיר המיישרת הצעירה בפתחתיקוהו. ומובן שבכל בחירות לעיריה, הייתי תמיד מעורב. הגעתי לעיריית פתחתיקוהו בתפקיד מזכיר העיר.

מדוע בעצם עזבת את מישרד-החינוך?

אני מאמין שכאשר אתה עוסק בחינוך, זה רע מאוד לשקוע בשיגרה, ואחרי 21 שנים שבחן עסקתי בחינוך, חשבתי שכראי שיכואו להחליף אותי כוחות קצת יותר רעננים.

צעירים?

אמרת רעננים, כי אני תמיד מרגיש את עצמי צעיר. בקיצור, עזבתי את מישרד-החינוך ובאתי להיות מכביהאש. באותה תקופה חגגה פתחתיקוהו 100 שנה להיווסדה והיו חגיגות שיגעון, ותרמתי להן רבות. אולי בגלל זה באו חברים טובים ואמרו למה שלא תהיה ראש-עיריה? האמת היא שלא חלמתי להיות ראש-העיריה, אבל מאחר שהציעו לי, שקלתי את ההצעה וזה לא היה פשוט, כי ההצעה היתה מכחינת הפתעה.

מתארגנת קבוצת אדחים שתגן על ראש-העיר ושחזיר לדבנים מידה נגד מידה בהשרדות טלפוניות. אם הרבנים מציקים לך, שיציקו גם להם!

כדורגל בשבת, אבל אז האיזציריון היה בלב העיר ולא כמו היום. מחוק לעיר, והיו שלוש קבוצות: הפועל מכבי ובית-ר. בפתחתיקוהו נפתחו לפני 40 50 שנה בריכות-שחיה והן היו פתוחות בשבת.

תמיד היתה בפתחתיקוהו אוכלוסיה דתית,

שחיה את חייה. מאחר שחילד הייתי במוקד הפעילות הציבורית, שכן אחד המוסדות של מלאכס היה תחנת מכביהאש או ידעתי היטב מה מתרחש. כל המי ומי היה להם קשר למכביהאש, אם חברי הנהלה, אם ככבאים מתגוררים, ואני לא זוכר שהיתה אי-פעם התנגשות עם הדתיים.

האם הדתיים התגוררו במעורב עם החילוניים, או שהיו להם שכונות משלהם?

תמיד היה כפר אברהם, אבל מעבר לכפר-אברהם הם התגוררו בכל העיר.

והיום?

כפר אברהם התרחב ויש קיריית הרב סלומון, אבל אני לא בטוח שגרים שם רק דתיים, ופרט לקטע שבחזית בית-הכנסת ברחוב חובבי ציון, אף קטע לא נסגר לתנועה בפתחתיקוהו בשבת. אני זוכר, שגם כשהייתי ילד, היה הקטע הזה של בית-הכנסת סגור בשבת.

מדוע דווקא קולנוע. היכל-הדליק את הדתיים עד כדי כך. האם הם חיסשו תירוץ?

בעשר השנים האחרונות הקולנוע לא היה פתוח.

מדוע?

מכיוון שבקונסטלציות פוליטיות שונות משתנים אורחות-חיים. לפני 10 שנים כשנוקסו

כושר-ההסתגלות של הדתיים רציני מאוד. הם יודעים לעשות יפה מאוד את החשבון של מה ירוויחו ומה יפסידו

לקואליציה עם הדתיים, מישהו אמר ליד השולחן לסגור את הקולנוע ומישהו הסכים. אני חשבת שהקולנוע צריך להיות פתוח.

כדי להרגיז את הדתיים?

חס וחלילה. לא העליתי בדעתי להרגיז את הדתיים. הרשיתי לפתוח את הקולנוע בליל שבת, כי על פי השקפת עולמי, אני לא רואה בזה חילול השם.

אך הדתיים, שהם מרכיב באוכלוסיות עירך, רואים בכך חילול השם.

אני מסכים שאם מישהו רואה בזה חילול השם, אז לא צריך לפגוע ברגשותיו, ולצורך העניין, הרש לי להיות רגשני ופאתטי ולהגיד, שאחרי ככלות הכל אחים אנחנו. ובכן, כשהמחלוקת בין אחים היא על רקע של אמונה, קשה לשכנע ולכן אני לא מחייב איש לחלל שבת. מי שלא רוצה לחלל שבת, שלא יילך לקולנוע בשבת. איש לא מכריח אותו.

אבל האמונה הדתית אומרת שבני-ישראל ערבים זה לזה. כלומר, אם אתה מחלל שבת, כאילו אחיך הדתי חילל שבת גם הוא.

אין טעם להעמיד פנים. המנהיגות הדתית יודעת היטב על הנחירה של תושבי פתחתיקוהו לערים אחרות, כדי לטפח את צורכי הבידור שלהם. והנהירה הזו היא כלי-כך מאסיווית וכלי-כך רבת היקף, ואפשר להאשים בקלות את הרבנים שמפני שהם לא מאפשרים לתושבי פתחתיקוהו להחמיר בעירם, הם גורמים לחילול שבת, כי התושבים נוסעים במכוניותיהם לערים אחרות ולא רק שמבזבזים את כספם, אלא גם מסתכנים בתאונות-דרכים.

מענתם של החרדים היא, כי העובדה שקולנוע, היכל" פתוח בשבת, מפריעה להם לקרש ולכבד את השבת.

זה לא נכון. טענתם העיקרית היא באמת שישאל ערבים זה לזה ואם אני מחלל שבת, אני איענש, אך העונש יחול גם עליהם. הם לא אומרים שהרעש מפריע להם, הם אומרים ישראל ערבים זה לזה. אבל האם ישראל לא ערבים זה לזה, כאשר אדם נכנס למכוניתו ונוסע לתל-אביב בשבת לראות סרט?

הם מאשימים אותך שאתה חוטא ומחטיא את הרבנים, ועקב כך מבנים גם אותם לקטגוריות החוטאים.

הפרשנות שלהם לא מקובלת עלי. איש לא מכריח אותם לחלל שבת. קשה מאוד להתווכח איתם, כי העמדות שלנו נחרצות, כל אחד בעמדתו. אני לא כופה עליהם את חטאיהם והם לא יכפו עליי את אמונתם.